

Handläggare
Pierre Persson
Telefon: 08-508 14 585

Till
Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd
2020-08-27

Stockholms stads riktlinjer avseende lokalupplåtelse - demokrativillkor

Svar på remiss från kommunstyrelsen, KS 2020/415

Förslag till beslut

1. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner tjänsteutlåtandet som svar på remissen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Anders Carstorp
Stadsdelsdirektör

Kersti Tagesson
Avdelningschef

Sammanfattning

Stadsledningskontoret som är en del av Stockholms stad har tagit fram förslag till riktlinjer för vad som ska gälla när stadsdelsnämnden hyr ut lokaler. Det är viktigt att lokalerna hyrs ut till aktörer som följer grundläggande värderingar det vill säga att man har behandlar alla människor lika. Staden vill inte hyra ut lokaler till människor som använder våld, tvång eller hot. Det gäller även personer som diskriminerar eller inte ser människors lika värde.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning tycker att förslaget är bra. Stadsdelsförvaltningen vill att det finns riktlinjer att följa då vi hyr ut lokaler.

Bakgrund

Stadsledningskontoret har tagit fram ett förslag på riktlinjer för att säkerställa att tillgång till lokaler inte ska gå till aktörer med odemokratiska värderingar eller som uppmuntrar och eller möjliggör våldsbejakande extremism. Av riktlinjerna framkommer att nämnderna ska föra in ett demokrativillkor i sina lokala anvisningar eller rutiner för handläggning av lokalupplåtelse.

Demokrativillkoret konkretiseras i riktlinjerna genom att lokaler inte ska upplåtas till en aktör om den eller någon av dess företrädare, inom ramen för verksamheten uppfyller något av nedan nämnda kriterier;

1. Utövar våld, tvång eller hot eller på annat otillbörligt sätt kränker den enskildes grundläggande fri- och rättigheter.
2. Diskriminerar eller på annat sätt bryter mot principen om alla människors lika värde.
3. Rättfärdigar, främjar eller uppmanar till sådana ageranden som anges i 1 eller 2.
4. Motarbetar det demokratiska styrelseskicket.

Av riktlinjerna framkommer hur demokrativillkoret säkerställs samt vilken information som ska kontrolleras i samband med lokalupplåtelse. Utöver ovanstående ges stöd i avtalsskrivning i riktlinjerna.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av avdelningen för stadsmiljö och lokaler.

Ärendet

Riktlinjerna beskriver hur demokrativillkoret säkerställs och vilken information som ska kontrolleras i samband med lokalupplåtelse.

1. Kontrollera att organisationen uppfyller demokrativillkoret
2. Om aktören uppfyller kravet ska nämnden/bolaget granska förfrågan i övrigt.

När hyresgästen är en förening/organisationen är det föreningens/organisationens agerande som ska bedömas vid prövning av demokrativillkoret. Om en förening/organisation/aktör agerat på ett sätt som inte är förenligt med demokrativillkoret, exempelvis genom skrivningar i stadgar, verksamhetsberättelse, verksamhetsplan, på en webbplats eller i andra dokument från organisationen, får lokal ej upplåtas.

Huvudregeln är att den som vill nyttja en lokal ska visa att samtliga villkor som fastställts i riktlinjer eller rutiner är uppfyllda. Detta gäller även demokrativillkoret.

Om staden under handläggningstiden får information om att en förening/organisation/aktör brister angående demokrativillkoret, bör de ges tillfälle att bemöta uppgifterna. Det kan också vara aktuellt att begära in komplettering från

föreningen/organisationen/aktören. Om en förening/organisation/aktör inte vill eller kan bemöta uppgifter som utesluter dem från att få nyttja stadens lokaler, ska staden bedöma att de inte har visat att de uppfyller demokrativillkoret.

Rutinen beskriver vilket ansvar föreningar/organisationer har gällande misstanke om eventuella brott för enskilda medlemmar, företrädare, inhyrda föreläsare, samarbetsorganisationer, agerande inom ramen för verksamheten.

Rutinen beskriver 4 delar på agerande som strider mot samhällets grundläggande värderingar. För att en förening/organisation ska kunna hållas ansvarig för en företrädarens agerande krävs det att agerandet kan kopplas till föreningen/organisationen och dess verksamhet. Ett agerande som inte har något samband med företrädarens roll eller funktion inom föreningen/organisationen ska i regel inte utesluta dem från att nyttja en lokal.

1. Utövar våld, tvång eller hot eller på annat otillbörligt sätt kränker den enskildes grundläggande fri- och rättigheter
Enskildas rätt till kroppslig integritet och personlig frihet, dvs. skydd mot fysiska och psykiska angrepp, är grundläggande i ett demokratiskt samhälle. En förening/organisation/aktör eller en företrädare som utövar våld, tvång eller hot ska inte få nyttja stadens lokaler. Riktlinjen ger tydliga exempel på detta såsom kränkningar som inte innefattar våld, tvång eller hot och kränkningar av barn.
2. Diskriminerar eller på annat sätt bryter mot principen om alla människors lika värde
Principerna om icke-diskriminering och alla människors lika värde tillhör de grundläggande fri- och rättigheterna. Om en förening/organisation/aktör eller dess företrädare diskriminerar enskilda individer eller grupper ska lokaler ej få nyttjas. Demokrativillkoret omfattar även ageranden som faller utanför diskrimineringslagens tillämpningsområde, exempelvis om en förening/organisation inte tillåter medlemmar med viss sexuell läggning. Exempel på detta kan vara man inte anställer eller utser vissa personer att företräda föreningen/organisationen eller leda en verksamhet på grund av exempelvis kön, etnisk tillhörighet, trosuppfattning eller sexuell läggning.

funktionsnedsatta Sådan särorganisering är ibland nödvändig för att uppfylla syftet med föreningens/organisationens verksamhet.

Rättfärdigar, främjar eller uppmanar till våld, hot eller tvång, eller andra otillbörliga kränkningar av enskildas grundläggande fri- och rättigheter

Det kan förekomma att en förening/organisation/aktör eller dess företrädare understödjer eller försvarar kränkningar av enskildas grundläggande fri- och rättigheter. Sådana ageranden måste uppfattas stå i strid med samhällets grundläggande värderingar. En förening/organisation/aktör som rättfärdigar, främjar eller uppmanar till våld, hot eller tvång, eller andra otillbörliga kränkningar av enskildas grundläggande fri- och rättigheter ska därför inte tillåtas nyttja stadens lokaler. Detsamma gäller en förening/organisation/aktör som rättfärdigar, främjar eller uppmanar till diskriminering eller andra överträdelser av principen om alla människors lika värde. Exempel på ageranden är när en förening/organisation/aktör eller dess företrädare försvarar våld eller hot mot personer på grund av någon av diskrimineringsgrunderna.

3. Motarbetar det demokratiska styrelseskicket

Staden måste försäkra sig om att lokaler inte nyttjas i en verksamhet som motarbetar det demokratiska styrelseskicket. En förening/organisation/aktör som begår lagbrott eller använder utomparlamentariska metoder för att uppnå ett politiskt mål ska därmed inte tillåtas nyttja stadens lokaler.

Riktlinjen betonar att ingen begränsning av yttrandefriheten får göras. Bedömningen av om en förening/organisation/aktör ska anses motarbeta det demokratiska styrelseskicket är i första hand en fråga om vilka metoder som används för att driva opinion.

Exempel på ageranden är när en förening/organisation/aktör eller dess företrädare utövar terrorism eller att ekonomiskt eller på annat sätt stödja terroristorganisationer, begår eller uppmanar till brott mot rikets säkerhet eller mot all-män ordning, som våldsamma aktioner eller sabotage.

Riktlinjen beskriver att lokalen får upplåtas om det finns särskilda skäl om man till exempel har vidtagit adekvata åtgärder. Bedömning av särskilda skäl tas upp i rutinen samt frågan om hur länge ska en förening stå till svars.

Vid en förfrågan om upplåtelse ska vissa uppgifter granskas i förväg såsom hyresgästens namn, hyresgästens organisationsnummer eller personnummer, nyttjanderättshavarens namn, nyttjanderättshavarens organisationsnummer eller personnummer samt en kontroll på sociala medier och eventuell nyhetsrapportering. Viktigt är även att efterfråga syftet med upplåtelsen.

Riktlinjen ger stöd i hur man förbereder och granskar en upplåtelse och ger stöd i avtalsskrivning med olika exempel på skrivningar i avtalet samt en uppmaning om kort hyres/upplåtelsestid, kort förlängningstid och kort uppsägningstid i avtalen.

Synpunkter och förslag

Stadsdelsförvaltningen är positiv till en riktlinje gällande lokalupplåtelser kopplat till demokrativillkor. Detta är ett efterfrågat och komplicerat område med många svåra frågor. Riktlinjen ger svar på flera olika situationer som kan uppstå och framförallt ges svar på hur staden kan undvika att hamna i dessa svåra lägen. Det är av stor vikt att staden har ett gemensamt dokument att agera utifrån, på så sätt möjliggörs ett likartat bemötande och agerande inom Stockholms stad.

Jämställdhet

Kunskap och aktivt agerande skapar förutsättningar för trygghet och mer jämställda beslut.

Tillgänglighet

Inte relevant för detta ärende.

Barnperspektiv

Inte relevant för detta ärende.

Bilagor

1. Riktlinjer avseende lokalupplåtelser- demokrativillkor
2. Förslag till beslut – Stockholms stads riktlinjer avseende lokalupplåtelse
3. Följebrev lokalupplåtelser